

Stovky miliard? Každý si lízne

POKUD SE Podaří vypsát smysluplné projekty, může nás krize posunout, soudí dotační specialista Jiří Kvíz

Hana Božíková

Tomáš Novák

Jsou „covidové“ bruselské dotace příležitostí změnit strukturu naší ekonomiky? Expert na evropské dotace Jiří Kvíz si myslí, že bezesporu ano. Aby ale nezůstaly léhat v luftu, bude muset zabrat stát i podnikatelé. V příštích letech tu bude řada fondů s různými pravidly a administrovat je ani čerpat nebude legrace.

„Každý si trochu lízne a ještě se musí zjistit, kdo víc, kdo méně. Tedy za předpokladu, že to, co jsme si tady vymysleli, Evropská komise schválí,“ říká jednatel firmy enovation, která se zaměřuje na administraci dotací pro podnikatele i velké firmy.

➦ Příští rok začne nové dotační období. Změní se nějak vlivem korony?

Změní, a to zásadně. Objeví se obrovské množství nových typů fondů, které tady doposud nikdy nebyly. Část z nich budou ty klasické evropské strukturální a investiční fondy. To jsou ty, které letos

po sedmi letech končí, a nové budou od příštího roku v dalším programovém období navazovat. A pak do toho vstupují fondy, které reagují právě na koronakrizi. Jejich cílem je řekněme obnova nebo reformy celé Evropy.

➦ To je zhruba těch 680 miliard, které jsou určeny pro Česko navíc vedle těch strukturálních?

Půjde o několik různých programů, celému tomu balíku říkáme Next Generation EU. V rámci toho balíku peněz bude k dispozici například takzvaný fond Recovery and Resilience Facility (RRF), což je jeden fond, kde by mělo být zhruba 220 miliard korun. Ty budou poskytovány jako dotační prostředky i jako finanční nástroje. Pak tady bude velký balík prostředků v rámci takzvaného Just Transition Fundu, dále program, kterému se říká React EU, a do toho ještě vstupuje takzvaný green deal, o němž se hodně mluví.

Teď z něj vypadáva už konkrétnější politika přímých dotací prostřednictvím

Modernizačního fondu, který bude přinášet spoustu peněz zejména na ekologické a energeticky šetrné typy projektů, obnovitelné zdroje energie a podobně. Paralelně poběží celé nové klasické programové období v rámci evropských strukturálních a investičních fondů.

➦ Chápu to tedy správně, že kromě balíku peněz určených na programové roky 2021 až 2027, což je zhruba 500 miliard korun, se bude rozdělovat dalších 680 „neplánovaných“ miliard?

To je to nejdůležitější sdělení: nad rámec toho, co se dlouhodobě připravovalo, tu bude paralelně řada programů v reakci na aktuální krizi způsobenou koronavirovou pandemií. Tyto programy se budou řídit jinými pravidly, budou mít i jiné časování. Když to ukážu na konkrétním příkladu RRF fondu, ten je pouze pro období 2021 až 2023, takže se musí vyčerpat velmi rychle, protože podstatou toho programu má být rychlá obnova hospodářství zasaženého koronakrizí.

☛ Lze říci trochu konkrétněji, na co si podnikatel z tohoto „covidového“ balíku sáhne?

Já to vezmu zeširoka. To nejsou všechno peníze určené výlučně pro podnikání a pro podnikatele. Ještě to není úplně jednoznačně rozdělené, ale kdybychom vzali všechny ty balíky peněz, operační programy i nové typy nových fondů dohromady, určitě bude výrazně větší část určená pro stát, státem řízené organizace, než pro podnikatele.

☛ Je možné, že z těchto peněz stát vytvoří nějaké tituly pro určité postižené segmenty, třeba typu Covid - Nájemné?

Samozřejmě bude asi tendence státu částečně je využít na nějaké akutní věci, ale zároveň jsou tyto peníze určeny zejména na obnovu a myslím si, že budou směřovány na projekty, které nehasí akutní požár typu: dáme peníze na mzdy, protože podnikatelé v pohostinství nemají tržby. Spíše si umím představit systémový projekt, který by měl zaručit, aby podnikání jako celek mohlo dál fungovat, mohlo se po krizi zmobilizovat.

V tuto chvíli je návrh u RRF fondu rozdělit jej do šesti oblastí: digitální transformace, fyzická infrastruktura a zelená tranzice, vzdělávání a trh práce, instituce a regulace podnikání v reakci na covid,

Jiří Kvíz (36)

- Vystudoval VŠE.
- V letech 2007 až 2010 pracoval v CzechInvestu jako projektový manažer evropských fondů.
- Od roku 2010 pracuje v české poradenské společnosti enovation, kam nastoupil jako projektový manažer dotačního poradenství.
- Po roce se stal team leaderem, od roku 2019 řídí celou firmu, která zaměstnává 40 dotačních specialistů.
- Firma za posledních 13 let pomohla s dotačními projekty za více než 26 miliard korun, mezi největší referenční klienty patří Škoda Auto, Cetin, Agel nebo Ravak.

výzkum, vývoj a inovace a zdraví a odolnost obyvatel. A to vám popisují konkrétně rozepsaný jen jeden z několika nových programů. Všechny ty programy mají několik takovýchto kategorií a půjdou z nich peníze také do zdravotnictví, infrastruktury, na přímou podporu podnikání, na digitalizaci firem, na infrastrukturu stavby a podobně.

☛ Když je to na dva roky, neznamená to, že programy teď ministerstva musejí rychle připravit?

Znamená. Úplně na začátku celého toho procesu, tedy někdy v průběhu léta, kdy se vše schválilo v Bruselu, dostala na úrovni České republiky ideu na starost Národní ekonomická rada vlády. Ta k tomu připravila základní východiska, která teď dopracovávají jednotlivá ministerstva, takže se nyní intenzivně pracuje na ministerstvu průmyslu, dopravy, životního prostředí, místního rozvoje... V průběhu října by měl být návrh z naší strany projednán v Bruselu.

☛ Už tento měsíc? Příliš se o tom nepíše...

Nemluví se o tom, protože je to složitá problematika, málokdo jí rozumí. Do budoucna bude velmi důležité nejen podnikatelům systematicky a důkladně vysvětlovat, z jakých všech zdrojů budou moci podporu čerpat. My už to děláme a budeme v tom pokračovat.

☛ Zvládneme tyto programy tak rychle připravit, administrovat...?

Berte to tak, že pro úředníky je to naprosto nečekaná práce navíc. Oni tady rok, rok a půl připravují na ministerstvech každý svůj budoucí operační program a na ministerstvu pro místní rozvoj se to snaží koordinovat. A najednou dostanou další peníze, které jim mnohem víc termínově hoří – některé jsou určeny jen

na roky 2021 až 2023, a když se nevyčerpají, vracejí se.

Velice rychle se musí smysluplně utratit, pojí se k tomu úplně jiné typy podmínek, úplně jiné metodické principy. A v tom se musejí úředníci rychle zorientovat, správně to nastavit, velmi bryskně projednat s Evropskou komisí a pak začít implementovat, takže je to pro ně v jistém smyslu trochu danajský dar. Musíte si uvědomit, že se stejnému počtu úředníků, kteří sotva dočerpávají současné peníze, najednou objemy peněz zdvojnásobí, někde i ztrojnásobí, takže se programy připravují v trochu hektickém sledu.

👉 A který resort si podle vás sáhne na nejméně peněz?

Zatím to vypadá, že si určitě na hodně peněz sáhne ministerstvo pro životní prostředí. Dále pravděpodobně velká část peněz z programu React EU půjde na zdravotnictví. Vloženě investice do zdravotnictví, výstavby, modernizace a vybavení nemocnic a zdravotnických pracovišť.

Určitě půjdou peníze do sociálních oblastí, vzdělávání a rozhodně do

průmyslu. Každý si trochu lízne, a ještě se musí zjistit, kdo víc, kdo méně. Tedy za předpokladu, že to, co jsme si tady vymysleli, Evropská komise schválí. Když se bavíme o RRF programu – to je ten, který je zřejmě nejurgentnější –, je potřeba dodat, že je vázán na reformy. Každý stát, který chce z tohoto programu čerpat peníze, musí předložit opravdu konkrétní plán reformem, proto tady vzniká – a o tom už se mediálně alespoň trochu mluví – Národní plán obnovy.

Ten připravuje vláda a je to v podstatě platforma, na jejímž základě Česká republika bude moci tyto projekty čerpat. Otázkou je, jestli tento plán obnovy tak, jak my si ho tady připravujeme, bude pro Evropskou komisi dostatečně reformní.

👉 Jak to myslíte?

Některé hlasy říkají, že příliš reformní není, že se v podstatě shromažďují různé investice, které tady už byly plánovány a nebyly na ně peníze. Uvidíme, jak moc bude komise striktní, ale upřímně řečeno, ony k tomu asi ostatní členské státy nebudou přistupovat jinak. Asi si nedobudeme nalhávat, že je někdo během dvou měsíců schopen připravit zcela reformní

plán v takovémto objemu. Prostě se vezme i to, co tady připravováno už bylo, a poskládá se to tak, aby to mělo hlavu a patu a Česku to v obnově pomohlo. Mně tento postup dává smysl.

👉 Takže třeba: chtěli jsme měnit školství, digitalizovat ho, korona byla další impuls, uděláme tedy program na vybavení a výuku všech učitelů, dětí a tak?

Když si vezmu konkrétní příklady v digitální transformaci, je tu uvedeno digitalizace státní správy, digitalizace stavebního řízení, vysokorychlostní sítě internetu... To je něco, co jsme stejně potřebovali, ale současná situace ukazuje, že to je ještě naléhavější. Když si vezmeme vzdělávání a trh práce, jsou tu inovace ve vzdělání v kontextu digitalizace, v kapitole instituce a regulace jde o digitální přístup k justici a centrum podpory veřejných investic. Takže ano. V zásadě si myslím, že se prostě berou myšlenky, které tady už dlouho kolují, a z nich se vybírají ty, které by mohly více pomoci, kdyby se současná situace opakovala nebo byla dlouhodobější, a z toho se skládá plán.

INZERCE - P20202505

YIT

PARVI
CIBULKA

Chcete bydlet jako nikdo jiný?
Jste milovníkem netradičního bydlení s industriálním charakterem? Pak právě pro vás je projekt Parvi Cibulka to pravé bydlení.

- 149 bytů loftového typu
- Výhledy na Prahu
- Lesopark Cibulka hned za domem
- Bezpečí v soukromém vnitrobloku
- Vlastní recepce
- Kávárna

FINSKÉ BYDLENÍ PROMYŠLENÉ SRDCEM

800 200 666

yit.cz

➤ V zásadě to zní dobře. Tyto věci potřebujeme, a když je zaplatí EU, tím lépe...

Otázka je spíše to, aby se skutečně podařilo zrealizovat. Všichni víme, jak dlouho trvá stavební řízení, jak dlouho trvá výběrové řízení... Tyto peníze se musejí začít příští rok čerpat. Programy zahrnují podporu podnikového výzkumu a vývoje, je tady podpora kompenzací v sektorech postižených krizí, je tady cirkulární ekonomika, podpora investic v průmyslu, digitální transformace podniků a podobně. Pak tady budou další fondy, které budou nabízet další typy podpory, a pak tady budou nové ty klasické strukturální fondy z nového operačního programu. Všude budou jiné podmínky, všude jiné časování. Někde možná nějaké drobné překryvy. A aby se v tom podnikatel vyznal, tak...

➤ ... takže to bude skvělé pro vás, protože to podnikatel sám nemůže zvládnout.

Ono to bude náročné i pro konzultanty, kteří se v dotacích pohybují 20 let. Ale abych to shrnul. V následujících třech letech, potažmo sedmi letech, podle toho, o kterém balíku peněz se bavíme, by se tady mělo v ideálním případě opravdu hodně investovat. Stát nebude muset nijak nepřiměřeně sahat do rozpočtu a prohlubovat deficit ve státní kase. A bude jen na našich schopnostech, ať už na straně příjemců dotací, nebo na straně státního aparátu, který to musí celé administrovat, jak se k tomu postaví. Asi ta největší katastrofa by byla, kdybychom na konci roku 2023 tři čtvrtiny z těch peněz vraceli zpátky do Bruselu jako nevyčerpané. To se nesmí stát.

➤ Vraťme se teď ještě ke klasickým strukturálním fondům, které naběhnou pro roky 2021 až 2027. Minulý týden se začala ozývat kritika, že se nepochopitelně přeskupily ve prospěch „betonu“ na úkor školství nebo zaměstnanosti...

V aktuálním návrhu, který projednává vláda, došlo k tomu, že ve chvíli, kdy se celkový balík peněz zvýšil o 15 procent – což nikdo ani neočekával a je to pochopitelně pozitivní zpráva –, se například v operačním programu pod ministerstvem průmyslu a obchodu alokace o necelých 30 procent snížila a naopak se navýšila ve prospěch dopravy a IROP a podobně. A to je situace, proti které se poměrně silně ozývají různé podnikatelské svazy a organizace a která sklízí

**PRO ÚŘEDNÍKY
JE TO NAPROSTO
NEČEKANÁ
PRÁCE NAVÍC.
NAJEDNOU
DOSTANOU DALŠÍ
PENÍZE, KTERÉ
JIM MNOHEM VÍC
TERMÍNOVĚ HOŘÍ.**

největší nevoli. A je to logické. Jsme zasaženi bezprecedentní ekonomickou krizí, která doléhá primárně na české podnikatele, a program, který měl mít pro podniky přibližně 100 miliard v následujících sedmi letech a byl rok a půl připravován, se sníží někde na 70 procent, dokonce se uvažuje i o 60 procentech. Věřím, že to je nedorozumění.

➤ Proč je to tak zásadní?

Zkušenost z poslední velké hospodářské krize v roce 2008 a 2009 ukázala, že během krize pochopitelně investiční schopnost firem poklesla a mírně pokleslo i čerpání dotací, protože podnikatelé, když čerpají dotace, vždy větší část dávají ze svých peněz. Ale v okamžiku, kdy se ekonomika jen trochu otřepala z nehoršího, investice raketově rostly a křivka čerpání z předchozího Operačního programu Podnikání a inovace strmě stoupala. To, že tenkrát bylo v programu dost peněz pro podniky, přispělo k tomu, že se firmy z té krize rychleji oklepaly a byly schopny zareagovat na změny na globálních trzích, třeba změnit strukturu své výroby. A viděli jsme, že jsme se s tím vypořádali poměrně rychle.

➤ Stane se to znovu?

Ta situace se může opakovat a pravděpodobně se opakovat bude. Teď to vidíme, firmy přibrzdí investice. Ale berme to tak, že někdy na jaře tahle hrůza skončí a firmy začnou řešit, co dál. Některé to samozřejmě nepřežijí, ale ty, které přežijí, se budou muset adaptovat na nové podmínky. Změní se nejen lokální trh, ale i globální trhy. Firmy budou potřebovat nové moderní stroje, intenzivně digitalizovat výrobu a firemní procesy, protože ve světě se bude i vlivem covidu digitalizovat ještě rychleji, než se digitalizovalo, a ty systémy spolu budou muset umět komunikovat i v rámci dodavatelско-odběratelských řetězců. Takže tady bude třeba vložit do podpory podnikání hodně peněz.

➤ Je pro nás korona příležitostí, abychom změnili to, o čem se dlouho mluví, tedy strukturu ekonomiky?

Pokud se dobře využijí peníze, které tady jsou a budou k dispozici, a nebude jich málo, jak jsem říkal, tak to příležitost může být. Když se budeme bavit o konkrétním příkladu digitalizace, motivace zejména malých a středních podniků tady už existuje několik let, ale nebylo to zcela aktuální téma v době, kdy firmy nestíhaly vyrábět, ekonomická konjunktura byla na vrcholu. Vnitrofiremní prostředky se vkládaly zejména do navýšení objemu výroby. Do vlastní digitalizace byly firmy tlačeny zejména deficitem zaměstnanců, ale ty tlaky teď budou sílit a budou mít úplně jiné příčiny než nedostatek zaměstnanců. Pokud tedy stát vypíše smysluplné programy, tak tady sice budeme muset projít krizí, ale na konci nás to může posunout. ×